

ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑ
ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΠΑΙΔΕΙΑΣ ΚΑΙ ΘΡΗΣΚΕΥΜΑΤΩΝ

ΓΕΝΙΚΗ ΓΡΑΜΜΑΤΕΙΑ ΠΡΩΤΟΒΑΘΜΙΑΣ,
ΔΕΥΤΕΡΟΒΑΘΜΙΑΣ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗΣ ΚΑΙ ΕΙΔΙΚΗΣ ΑΓΩΓΗΣ
ΓΕΝΙΚΗ ΔΙΕΥΘΥΝΣΗ ΣΠΟΥΔΩΝ ΠΡΩΤΟΒΑΘΜΙΑΣ
ΚΑΙ ΔΕΥΤΕΡΟΒΑΘΜΙΑΣ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗΣ
ΔΙΕΥΘΥΝΣΗ ΣΠΟΥΔΩΝ, ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΩΝ & ΟΡΓΑΝΩΣΗΣ
Π.Ε.
ΤΜΗΜΑ Α΄ ΣΠΟΥΔΩΝ ΚΑΙ ΕΦΑΡΜΟΓΗΣ
ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΩΝ

Ταχ. Δ/ση : Ανδρέα Παπανδρέου 37
Τ.Κ. – Πόλη : 15180 – Μαρούσι
Ιστοσελίδα : <http://www.minedu.gov.gr>
Email : spudonpe@minedu.gov.gr
Πληροφορίες : Κ. Γκουνέλα
Τηλέφωνο : 210 344 2248

ΝΑ ΑΠΟΣΤΑΛΕΙ ΜΕ ΗΛΕΚΤΡΟΝΙΚΟ ΤΑΧΥΔΡΟΜΕΙΟ

Βαθμός Ασφαλείας:
Να διατηρηθεί μέχρι:
Βαθμός Προτεραιότητας: **ΕΞ. ΕΠΕΙΓΟΝ**

Μαρούσι, 1-9-2022

Αρ. Πρωτ.: 106012/Δ1

ΠΡΟΣ: 1. Περιφερειακές Δ/νσεις Εκπαίδευσης
2. Συντονιστές Εκπαιδευτικού Έργου
(μέσω των Περιφερ. Δ/νσεων
Εκπ/σης)
3. Διευθύνσεις Π/θμιας Εκπαίδευσης
4. Δημόσια Δημοτικά Σχολεία και
Νηπιαγωγεία της
επισυναπτόμενης Υ.Α. (μέσω
Δ/νσεων Π.Ε.)

ΘΕΜΑ: «Οδηγίες για το αναβαθμισμένο πρόγραμμα Ολοήμερου Δημοτικού Σχολείου και Νηπιαγωγείου»

Λαμβάνοντας υπόψη:

- α) το άρθρο 371 του ν. 4957/2022 «Νέοι Ορίζοντες στα Ανώτατα Εκπαιδευτικά Ιδρύματα: Ενίσχυση της ποιότητας, της λειτουργικότητας και της σύνδεσης των Α.Ε.Ι. με την κοινωνία και λοιπές διατάξεις» (Α΄ 141),
β) την με αριθ. πρωτ. Φ.7/ΦΜ/98404/Δ1/04-08-2022 (ΦΕΚ 4215B) Υπουργική Απόφαση με θέμα: «Ορισμός σχολικών μονάδων Πρωτοβάθμιας Εκπαίδευσης με νέο, αναβαθμισμένο πρόγραμμα ολοήμερου για το σχολικό έτος 2022-23»
γ) την υπ΄ αριθ 1614/Υ1/8-1-2020, Απόφαση της Υπουργού και των Υφυπουργών Παιδείας και Θρησκευμάτων (ΦΕΚ Β΄ 8/10-1-2020) και
δ) την υπ΄ αριθ 106006/Δ1/1-9-2022 Υπουργική Απόφαση με θέμα: «Λειτουργία νέου, αναβαθμισμένου προγράμματος ολοήμερου νηπιαγωγείου για το σχολικό έτος 2022-23»
σας ενημερώνουμε ότι:

Από το σχολικό έτος 2022-2023 τίθεται σε εφαρμογή νέο, αναβαθμισμένο πρόγραμμα ολοήμερου Δημοτικού Σχολείου και Νηπιαγωγείου σύμφωνα με τις αρχές και τις προϋποθέσεις που ορίζονται στις επόμενες παραγράφους.

Α) Ολοήμερο Δημοτικό Σχολείο

Το νέο, αναβαθμισμένο πρόγραμμα ολοήμερου Δημοτικού Σχολείου διαμορφώνεται ως εξής:

Α/Α	ΩΡΑ	ΔΙΑΡΚΕΙΑ					
	13.15-13.20	5΄	Χρόνος μετάβασης στην αίθουσα γεύματος				
1η Ζώνη: Μεσημβρινό γεύμα - Διατροφική Αγωγή							
1η ώρα	13.20-14.00	40΄	Γεύμα - Διατροφική Αγωγή	Γεύμα - Διατροφική Αγωγή	Γεύμα - Διατροφική Αγωγή	Γεύμα - Διατροφική Αγωγή	Γεύμα - Διατροφική Αγωγή
	14.00-14.10	10΄	Διάλειμμα				

2η Ζώνη: Μελέτη-Προετοιμασία								
2η ώρα	14.10-14.55	45'	Μελέτη-Προετοιμασία	Μελέτη-Προετοιμασία	Μελέτη-Προετοιμασία	Μελέτη-Προετοιμασία	Μελέτη-Προετοιμασία	
	14.55-15.05	10'	Διάλειμμα					
3η ώρα	15.05-15.50	45'	Μελέτη-Προετοιμασία	Μελέτη-Προετοιμασία	Μελέτη-Προετοιμασία	Μελέτη-Προετοιμασία	Μελέτη-Προετοιμασία	
	15.50-15.55	5'	Διάλειμμα					
3η Ζώνη: Σχολικοί Μαθητικοί Όμιλοι								
4η ώρα	15.55-16.40	45'	Σχολικοί Μαθητικοί Όμιλοι	Σχολικοί Μαθητικοί Όμιλοι	Σχολικοί Μαθητικοί Όμιλοι	Σχολικοί Μαθητικοί Όμιλοι	Σχολικοί Μαθητικοί Όμιλοι	
	16.40-16.45	5'	Διάλειμμα					
5η ώρα	16.45-17.30	45'	Σχολικοί Μαθητικοί Όμιλοι	Σχολικοί Μαθητικοί Όμιλοι	Σχολικοί Μαθητικοί Όμιλοι	Σχολικοί Μαθητικοί Όμιλοι	Σχολικοί Μαθητικοί Όμιλοι	

α) Το νέο, αναβαθμισμένο πρόγραμμα ολοήμερου Δημοτικού Σχολείου αναπτύσσεται σε τρεις

(3) ζώνες:

i) Στην πρώτη (1η) ζώνη, «Μεσημβρινό Γεύμα - Διατροφική αγωγή», διάρκειας μίας (1) διδακτικής ώρας καθημερινά, εντάσσεται το διδακτικό αντικείμενο της διατροφικής αγωγής, το οποίο ανατίθεται, κατά προτεραιότητα, στους εκπαιδευτικούς που διδάσκουν τη δεύτερη ώρα (14.10 έως 14.55).

ii) Στη δεύτερη (2η) ζώνη, «Μελέτη-Προετοιμασία», διάρκειας δύο (2) διδακτικών ωρών, εντάσσεται, τουλάχιστον για μια (1) διδακτική ώρα καθημερινά, το γνωστικό αντικείμενο της «Μελέτης -Προετοιμασίας» στη γλώσσα και τα μαθηματικά, το οποίο ανατίθεται σε εκπαιδευτικούς του κλάδου ΠΕ70 - Δασκάλων. Στη ίδια ζώνη δύναται να εντάσσεται μία (1) διδακτική ώρα με αντικείμενο ένα ή περισσότερα από τα ακόλουθα: αγγλικά, αθλητισμός, εικαστικά, μουσική, θεατρική αγωγή και τεχνολογία πληροφορίας και επικοινωνιών (Τ.Π.Ε.), τα οποία ανατίθενται σε εκπαιδευτικούς του αντίστοιχου κλάδου.

iii) Στην τρίτη (3η) ζώνη, «Σχολικοί Μαθητικοί Όμιλοι», εντάσσονται, για συνεχόμενο δίωρο καθημερινά, με ενδιάμεσο ολιγόλεπτο διάλειμμα, οι σχολικοί μαθητικοί όμιλοι, στο πλαίσιο λειτουργίας των οποίων δύναται να προσφέρεται δράση, δημιουργική απασχόληση, ελεύθερη έκφραση και ψυχαγωγία με αντικείμενα σχετιζόμενα με τον αθλητισμό, τα ομαδικά αθλήματα, τους παραδοσιακούς ή μοντέρνους χορούς, τη χοροκινητική έκφραση, τις εικαστικές τέχνες, τις χειροτεχνίες και κατασκευές, την εκμάθηση μουσικών οργάνων, την εκπαιδευτική ρομποτική, τα πνευματικά παιχνίδια και παζλ, τα παραδοσιακά παιχνίδια, τις επιστημονικές κατασκευές – πειράματα, τα μαθηματικά παιχνίδια, τη ρητορική τέχνη και δημιουργική γραφή, το ασφαλές και δημιουργικό διαδίκτυο, τη διαπολιτισμική παιδεία, την πολιτειότητα και πολιτότητα, τον εθελοντισμό, την παιδική επιχειρηματικότητα, τη δημιουργία εφημερίδας. Οι σχολικοί μαθητικοί όμιλοι δύνανται, επιπλέον, να δραστηριοποιούνται στην οργάνωση πολιτιστικών εκδηλώσεων,

κοινωνικών-βιωματικών και περιβαλλοντικών δράσεων, τη συγκρότηση χορωδίας, θεατρικής ομάδας και μαθητικής ορχήστρας. Η διάρκεια κάθε ομίλου δύναται να εκτείνεται σε ένα ή και περισσότερα συνεχόμενα διδακτικά δίωρα, την εβδομάδα. Οι μαθητές του Δημοτικού Σχολείου δύνανται να επιλέγουν και να συμμετέχουν σε έναν ή περισσότερους ομίλους.

β) Η αποχώρηση των μαθητών του Δημοτικού Σχολείου που παρακολουθούν το αναβαθμισμένο πρόγραμμα ολοήμερου Δημοτικού Σχολείου λαμβάνει χώρα ή στις 15:50, με το πέρας της δεύτερης διδακτικής ώρας της 2ης ζώνης, ή στις 17:30, με τη λήξη του προγράμματος. Ειδικά, το σχολικό έτος 2022-2023 δύναται η αποχώρηση να λαμβάνει χώρα και στις 14.55, με το πέρας της πρώτης διδακτικής ώρας της 2ης ζώνης.

γ) Στο εν λόγω πρόγραμμα ολοήμερου Δημοτικού Σχολείου ορίζεται, σύμφωνα με την περ. δ της παρ. 2 του άρθρου 371 του ν. 4957/2022, εκπαιδευτικός που έχει την ευθύνη λειτουργίας του προγράμματος. Η ευθύνη λειτουργίας του προγράμματος δύναται να ανατίθεται σε εκπαιδευτικό κάθε ειδικότητας ή στον υποδιευθυντή της σχολικής μονάδας.

δ) Ο καθορισμός του προσφερόμενου/των προσφερόμενων αντικειμένου/αντικειμένων της δεύτερης των διδακτικών ωρών της 2ης ζώνης, καθώς και των σχολικών μαθητικών ομίλων (3η ζώνη), της διάρκειας τους και της κατανομής των μαθητών σε αυτούς γίνεται με απόφαση του Συλλόγου Διδασκόντων. Ομοίως, με απόφαση του Συλλόγου Διδασκόντων ορίζονται αφενός οι εκπαιδευτικοί, οι οποίοι διδάσκουν και συμπληρώνουν το υποχρεωτικό διδακτικό ωράριό τους στο πρόγραμμα της παρούσας παραγράφου, αφετέρου οι εκπαιδευτικοί που έχουν την ως άνω ευθύνη λειτουργίας του προγράμματος, σύμφωνα με την περ. δ της παρ. 2 του άρθρου 371 του ν. 4957/2022. Εφόσον καταστεί αδύνατη η λήψη απόφασης επί των θεμάτων των δύο προηγούμενων εδαφίων από τον Σύλλογο Διδασκόντων, οι σχετικές αποφάσεις λαμβάνονται από τον Διευθυντή του σχολείου.

ε) Για τη συγκρότηση και λειτουργία τμήματος, στο οποίο θα εφαρμοσθεί το αναβαθμισμένο πρόγραμμα ολοήμερου Δημοτικού Σχολείου απαιτείται εγγραφή τουλάχιστον : 1) του ενός τρίτου (1/3) των μαθητών στα μονοθέσια σχολεία, 2) οκτώ (8) μαθητών στα διθέσια έως και πενταθέσια σχολεία και 3) δέκα (10) μαθητών στα εξαθέσια και άνω σχολεία.

B) Ολοήμερο Νηπιαγωγείο

Το νέο, αναβαθμισμένο πρόγραμμα ολοήμερου Νηπιαγωγείου διαμορφώνεται ως εξής:

ΩΡΕΣ	ΔΙΑΡΚΕΙΑ	
13:00-13:40	1η διδακτική ώρα ολοήμερου προγράμματος-40'	Προετοιμασία γεύματος/γεύμα
13:40-14:20	2η διδακτική ώρα ολοήμερου προγράμματος-40'	Ανάπαυση/Ελεύθερο παιχνίδι-ενασχόληση στα κέντρα μάθησης (γωνιές)

14:20-15:00	3η διδακτική ώρα ολοήμερου προγράμματος-40'	Δραστηριότητες και διερευνήσεις με βάση το ΔΕΠΠΣ-ΑΠΣ
15:00-15:20	Διάλειμμα	
15:20-16:00	4 ^η διδακτική ώρα ολοήμερου προγράμματος-40'	Ελεύθερο και οργανωμένο παιχνίδι, ανατροφοδότηση
15:45-16:00	Προετοιμασία για αποχώρηση	
16:00	1 ^η Αποχώρηση από το Προαιρετικό Ολοήμερο Πρόγραμμα	
16:00-16:15	Διάλειμμα	
16:15-16:45	5η διδακτική ώρα ολοήμερου προγράμματος-30'	Ανάπαυση/Ελεύθερο παιχνίδι-ενασχόληση στα κέντρα μάθησης (γωνιές)
16:45-17:15	6 ^η διδακτική ώρα ολοήμερου προγράμματος-30'	Ελεύθερο και οργανωμένο παιχνίδι, ανατροφοδότηση
17:15-17:30	Προετοιμασία για αποχώρηση/2 ^η Αποχώρηση από το Προαιρετικό Ολοήμερο Πρόγραμμα	

α) Με την εφαρμογή του νέου, αναβαθμισμένου προγράμματος ολοήμερου Νηπιαγωγείου προστίθενται στον διδακτικό χρόνο του ισχύοντος προαιρετικού ολοήμερου προγράμματος δύο (2) διδακτικές ώρες και συγκεκριμένα η πέμπτη (5^η) και η έκτη (6^η), διάρκειας τριάντα (30) λεπτών η καθεμία. Συγκεκριμένα, στην 5^η διδακτική ώρα εντάσσεται ανάπαυση/ελεύθερο παιχνίδι/ενασχόληση στα κέντρα μάθησης, ενώ η 6^η διδακτική ώρα δύναται να αξιοποιείται, κατόπιν απόφασης του Συλλόγου Διδασκόντων, από τον εκπαιδευτικό για ελεύθερο και οργανωμένο παιχνίδι και ανατροφοδότηση.

β) Η αποχώρηση των μαθητών του Νηπιαγωγείου που παρακολουθούν το πρόγραμμα της παρούσας παραγράφου λαμβάνει χώρα ή στις 16.00 με το πέρας της τέταρτης (4^{ης}) διδακτικής ώρας ή στις 17.30 με τη λήξη του προγράμματος.

γ) Ο ελάχιστος αριθμός μαθητών για τη λειτουργία της 5^{ης} και 6^{ης} διδακτικής ώρας του νέου, αναβαθμισμένου προγράμματος ολοήμερου Νηπιαγωγείου για τα μονοθέσια νηπιαγωγεία είναι πέντε (5) νήπια/προνήπια, για τα διθέσια είναι επτά (7) νήπια/προνήπια και για τα τριθέσια και άνω είναι δέκα (10) νήπια/προνήπια.

Η λειτουργία του νέου, αναβαθμισμένου προγράμματος ολοήμερου Δημοτικού Σχολείου και Νηπιαγωγείου διέπεται, κατά το μέρος που δε ρυθμίζεται διαφορετικά από το παρόν, από τις διατάξεις του άρθρου 11 του π.δ. 79/2017 (Α' 109). Οι διατάξεις του άρθρου αυτού εξακολουθούν να ισχύουν για τα Δημοτικά Σχολεία και Νηπιαγωγεία, στα οποία δεν θα εφαρμόζεται το νέο, αναβαθμισμένο πρόγραμμα του παρόντος άρθρου.

Το εν λόγω αναβαθμισμένο πρόγραμμα ολοήμερου Δημοτικού Σχολείου και Νηπιαγωγείου τίθεται σε εφαρμογή πιλοτικά στις σχολικές μονάδες που αναφέρονται στην με αριθ. Φ.7/ΦΜ/98404/Δ1/04-08-2022 (ΦΕΚ 4215B) Υπουργική Απόφαση με θέμα: «Ορισμός σχολικών μονάδων Πρωτοβάθμιας Εκπαίδευσης με νέο, αναβαθμισμένο πρόγραμμα ολοήμερου για το σχολικό έτος 2022-23».

Σύμφωνα με την υπ' αριθμ 106006/Δ1/1-9-2022 Υπουργική Απόφαση με θέμα: «Λειτουργία νέου, αναβαθμισμένου προγράμματος ολοήμερου νηπιαγωγείου για το σχολικό έτος 2022-23» στο αναβαθμισμένο διευρυμένο Ολοήμερο Νηπιαγωγείο, ο/η νηπιαγωγός του τμήματος διευρυμένου ωραρίου του ολοήμερου προγράμματος με ωράριο από τις 13:30 -17:30 μ.μ. συνεργάζεται στη διδασκαλία με τον/την νηπιαγωγό του Τμήματος του Ολοήμερου Προγράμματος, ο οποίος έχει ωράριο από τις 12:10 έως 16:00 μ.μ.. Συνεπώς, από τις 13:30 έως τις 16:00 μ.μ. υπάρχει συμπαρουσία στην τάξη των δύο εκπαιδευτικών. Κατά το διάστημα από 16:00 έως 17:30 μ.μ., ο/η νηπιαγωγός του Τμήματος διευρυμένου ωραρίου του ολοήμερου προγράμματος αναλαμβάνει εξ ολοκλήρου τη διδασκαλία στην τάξη. Οι ώρες συμπαρουσίας αποσκοπούν στην εδραίωση της συνεργατικής κουλτούρας του σχολείου, στην ενίσχυση της προσωπικής ανάπτυξης και επαγγελματικής μάθησης των εκπαιδευτικών, βελτιώνοντας τα μαθησιακά και αναπτυξιακά αποτελέσματα των παιδιών και προσμετρώνται ως διδακτικές.

Όλοι οι γονείς και κηδεμόνες μαθητών/μαθητριών νηπιαγωγείων και δημοτικών σχολείων, τα οποία έχουν ενταχθεί στο πρόγραμμα του διευρυμένου ολοήμερου και θα λειτουργούν ως τις 5:30μμ, θα ενημερωθούν από τους Διευθυντές / Προϊσταμένους των ανωτέρω σχολικών μονάδων ώστε να δηλώσουν, εφόσον το επιθυμούν, τη συμμετοχή των παιδιών τους στο αναμορφωμένο ολοήμερο πρόγραμμα από την Πέμπτη 1^η Σεπτεμβρίου έως και τη Δευτέρα 12 Σεπτεμβρίου.

Παρακαλούνται οι Διευθυντές Πρωτοβάθμιας Εκπαίδευσης να ενημερώσουν σχετικά τις σχολικές μονάδες της περιοχής ευθύνης τους, στις οποίες θα εφαρμοστεί το νέο αναβαθμισμένο πρόγραμμα του Ολοήμερου σχολείου.

Συν.: [ΦΕΚ 4215B/10-8-2022](#)

Ο ΓΕΝΙΚΟΣ ΓΡΑΜΜΑΤΕΑΣ Π.Ε., Δ.Ε. & Ε.Α.

Vasileios Papavrontos
01.09.2022 16:51:14

ΑΛΕΞΑΝΔΡΟΣ ΚΟΠΤΣΗΣ

Εσωτερική Διανομή:

1. Γραφείο Γενικού Γραμματέα ΠΕ, ΔΕ & Ειδικής Αγωγής,
2. Γενική Δ/νση Σπουδών Π.Ε. & Δ.Ε.
3. Δ/νση Σπουδών και Οργάνωσης Προγραμμάτων Π.Ε.
4. Γ.Ε.Π.Ο.